

ствените жестове.

Някои и днес продължават да смятат, че във всичко това има много театралност и много голяма поза. Наистина той не е чуждото на театъра, нито на позата. Аз не знам какво може да убеди някои хора в истинността на разигралите се трагедии, след като за тях са неубедителни кръвта и непоносимите мъки на две самоубийства.

За нашата национална мисъл е по-важно обаче да се вглежда внимателно и без превзетости в ужаса, който се настаняваше сигурно и безпощадно в неговия живот, в неговия духовен свят от първите години на отиващия си век. Да следим диаграмата на националната трагедия, която всяко поколение от Яворов насам преживява и напуска този свят непременно обезверено и разочаровано.

Яворов е само една наистина изключително показателна и важна част от нашия трънлив и костелив Ренесанс, който може би изобщо не се е състоял, щом първия поет на разкрепостената личност беше превърнат у нас в поет на нощта и смъртта.

Ако се съди по многобройните публикации и дисертации в последно време, може да се каже, че най-вече се е актуализирал въпроса около особеностите на религиозното и нравствено съзнание на поета. Неговата страдалческа душа наистина бе преситена от питане към Бога и Дявола. Тази душа изпитваше неутолима религиозна жажда, но така и не откри своята вяра. Мистик по своите нагласи, Яворов си остана без религия. Чужд на всякаква ортодоксност и обрядност, един ирелигиозен мистик, ако ни е позволен този парадокс. Той така и не разбра Бога-Отец. Докато се чувствуваше близо дори често се уподобяваше на Бога-Син. С течение на времето, когато сам трябваше да извърви трънливия път и до дъно да изпие горчивата Гетсиманска чаша на човешките страдания, той още по-дълбоко чувствуваше родството си с Христа. Особеностите на религиозното и нравствено съзнание у Яворов наистина заслужават огромно внимание, което съвременните изследователи, особено младите, му отдават.

След като и самата тема в известен смисъл е била табу за цял исторически период, не трябва да се забравят, не трябва да се подценяват успехите на по-старото поколение литератори, които са ни дали ненадминати приноси в изясняването на същата проблема-